

Woke research rests on a false foundation !*

Kai Sørlander[†]

May 14, 2025

Contents

1	English Version, 14 May 2025	1
2	Danish Version, 15. august 2024	4

1 English Version, 14 May 2025

Society¹ gives universities freedom of research, in return for which they are expected to adhere to the basic standards of scientific practice. Fundamentally, scientific research must comply with two conditions: it must be consistent, and it must be verifiable. The last means that it must be presented with the proviso that “*it is like that, isn’t it ?*”, and where one is willing to go into a discussion about whether one’s reasons now also hold true.

The problem, as some writers sees it, is that woke research does not comply with the conditions for scientificity, and that the universities have not been intellectually sharp enough to be able to strangle from within. Thus, the universities do not have fulfilled their part of the social contract. The bourgeois too were not really interested in going into this discussion on principle and thus leave it to theoretical field for the leftists.

Basically I agree with this diagnosis. But in the following I will try to expand it in principle. That is, I will go from a political criticism that universities are breaking the social contract, to a philosophical critique of the basic assumption on which the so-called woke research is based so that it becomes clear that this is not fundamentally a political discussion, but about a principled philosophical discussion.

The necessity of the university in democracy

Let me begin by clarifying what the background is for the social contract between the university and democracy. Time is running out. But to understand what the university’s special place in democracy is, we must first understand what is the fundamental basis of democracy.

Democracy is based on an ethical demand for the fundamental equality rights of citizens. It is an attempt to build a social order where no one has any special right to make political decisions, but where everyone basically has equal rights. At the same time, however, it must be recognized that the individual citizen does not automatically have the prerequisites or the knowledge that he needs to be able to take a meaningful position on the political problems that society faces.

At universities there are research environments that do not meet the conditions for scientificity.

This means that democracy must have a school system that, as far as possible, ensures that citizens have the necessary prerequisites for meaningful way to participate in democracy. Furthermore, democracy must have a form of media that ensures that citizens can obtain the knowledge they need in everyday life is relevant for them to participate in concrete political decisions, and especially so that they can participate in the discussion about these decisions.

*Published in *Critique*, a Danish language journal <https://aarsskriftet-critique.dk/> 15 August 2024

[†]Translated by Dines Bjørner, May 13-14, 2025

¹Two introductory paragraphs are omitted here.

In addition, democracy should also have special institutions – universities – whose task is to ensure that society as a whole has the best possible knowledge of reality in all its different aspects. Not everyone in society can know everything about everything, but Universities can bring together researchers who work in different fields, seek and gather knowledge about how the world is, and which also complies with the elementary conditions of scientificity.

In this way, universities can function as common knowledge banks for the democratic societies. Through the media and educational institutions scientific research can be communicated to the public as a whole, and because it complies with the elementary conditions for scientificity – that it is consistent and verifiable, and that main rule has been proven in the scientific system – so that this research is given a special status in the democratic discussion.

Postmodernism and the Universities

This special status for scientific research ideally applies. It applies to research provided that it meets the conditions for scientificity. However, here arises a problem, because, at universities, there are research environments that do not meet the conditions for scientificity.

On the contrary, there are research communities that deny that there is a universal – common – rationality, but which, instead, claims that rationality is relative – whether it is related to culture, gender or to something else. In a broad sense, these research environments can be characterized as postmodern, and it is from them that the so-called woke research emerges.

We must ask the question whether the postmodern critique of the universality of rationality holds up philosophically.

Postmodern research is characterized by the fact that it violates the conditions for scientificity imposed by the social contract between the university and democracy rests on. So if the universities insist on conducting research on a postmodern basis, so is democracy politically justified in abolishing the social contract, because then the universities no longer fulfill their part. Thus, they do not build up knowledge that is common to the entire society.

But it is a purely political reaction on the part of democracy, and although that which is thus justified, is thus in principle – philosophically – seen unsatisfactory. For it ignores the question of whether the postmodern relativization of rationality is correct, and therefore the question of whether the original social contract between universities and democracy are based on an illusory ideal. Here we must think further. We must ask the question whether the postmodern critique of the universality of rationality holds purely philosophically.

The Invalidity of Postmodernism

The postmodern distrust of the universality of rationality has won entry into the philosophical world under the inspiration of a series of different thinkers. Central among them is Martin Heidegger with his historical historicism and its negative attitude towards the concept of rationality. For Heidegger, logical rationality is insufficient when it comes to the actual recognition of being, and this limit must be exceeded in favor of a special criterion. In reality, this means abandoning science in favor of a form of religiosity. Of other sources of inspiration for the postmodern relativism can be called Michel Foucault, who makes rationality relative to concrete power relations, and Jacques Derrida, who makes texts relative for interpretations.

Postmodern research is based on a false foundation.

I will not attempt, in more detail, sources of inspiration for postmodern relativism.

Instead, I will try to give an argument that concerns the very possibility that rationality can be relative, and therefore basically includes them all. If it is not possible – logically consistent – for rationality can be relative, then all those thinkers who in one sense or another assuming this possibility, we are on the wrong path.

Can rationality be relative? When we ask this question, then the answer itself claims to have universal validity. That is, that basically, we cannot answer the question positively without contradicting ourselves. So it lies in the very concept of rationality that it must be universal. For rationality must at least be consistent.

This implies that postmodern research is based on a false basis. To think like Heidegger, Foucault and Derrida, in principle, contributes to leading thinking about the foundations of science onto a false track. And this in turn means that it must be inappropriate to react to the fact that

the universities actually contributes to the spread of postmodern “research”, by abolishing the social contract between the university and democracy.

Instead, we need to respond to it by getting universities to think deeper and to understand that they should not give legitimacy to the postmodern research environments because these do not meet the conditions for scientificity. The question is, of course, whether the universities, as they are now staffed, are capable of that thought. If they do not, then they must be pressured from the outside. All of us, as individuals, are under the obligation to think rationally and to defend rational thinking.

It is important to understand that rationality itself – and thus the conditions for scientificity – is a requirement that, as an ideal, is consistent. What is being tested, however, is the human rationality: their ability to meet this requirement. While rationality itself is a consistent ideal, so is the ability of humans to live up to this ideal something that must be shown in history. And history does not show a clear picture. We have made some progress in democracy and science, but have we understood what that entails? The spread of postmodernism is itself an expression of human inability to live up to the standards of rationality – and the demands of science.

The Inconsistency of Relativism and Positive Philosophy

But one thing is that relativism – and thus postmodernism in its different forms – is inconsistent. It simply means that an absolute philosophy must be valid. The next question is what the absolute philosophy – or that which is so necessary that it cannot be under some circumstances could be different – positively determined must consist of. What must such a philosophy have as the absolute necessity? foundation? What is necessary so that it can form the basis for a philosophy that is rationally absolutely valid?

When you are stuck with that question, you can go back in the history of philosophy and see how important philosophers have previously answered it. What basis have they built on? What can we learn from Aristotle? From Baruch Spinoza? From Immanuel Kant? But basically the answer must not be taken from what others – where significant as they have been – have thought. Basically the answer is derived from the foundation on which rationality itself is built – and on what we each must build when we think rationally.

What then is that basis? It cannot be anything other than what we have presupposed in the argument that relativism in all its forms must be inconsistent. That is, it must be *the principle of contradiction* and its implicit meaning theory: *the interdependence between the meaning of terms and consistency relations between statements*. In addition from this – absolutely necessary – starting point it is possible to define the difference between empirical claims and necessarily true ones claims.

The philosophical environments at universities are not intellectually strong enough for them to see through postmodern relativism.

And from there it is possible to carry out a transcendental deduction of the system of basic concepts which must in principle be presupposed by the very the possibility of true empirical statements – and which thus must be presupposed every possible description of reality. Such a transcendental I cannot carry out deduction here, but in my book *The Structure of Pure Reason*² I have shown how it should be done. In that way is explicated the absolutely necessary philosophy that is implied in the very concept of rationality – in the very requirement of consistency – which therefore lies implicit in the conceptual apparatus of every possible person.

The actual fight against university postmodernism

One thing is that in principle there must be an absolute philosophical truth (which must be justified and deduced, as outlined above). Another thing is whether it is possible to get the academic world – and the intellectual world in general – to understand this necessity. The first is a purely conceptual question. The second is a historical one – and thus empirically – question.

If universities are not able to deal with the internal postmodern research environments, so they must first be pressed intellectually from the outside.

Today we must actually recognize that the philosophical environments on universities are not

²Springer publ., Feb. 2025. Translated by Dines Bjørner and Kai Sørlander, from the Danish: *Den rene fornufts Struktur, Ellekær publ., 2023*.

intellectually strong enough to be able to see through postmodern relativism. On the contrary, in many places they help legitimize and spread this relativism – and thus help to undermine the prerequisites for universities to meet their social contract with democracy. It is this dilemma that we stand in.

The intellectual elite, that was supposed to ensure that the universities complies with the social contract with democracy – to a degree that cannot be ignored, even itself caught up in the postmodern ideology that undermines this social contract. At least to an extent, that the universities have not been able to provide, from within, to clearly put on display, the philosophical inconsistency of postmodern relativism – and to intellectually stifle the research environments that undermine the social contract that universities have with democracy.

If universities are not able to deal with the internal postmodern research environments, so they must first be pressed intellectually from outside. The question is whether there is potential from outside for such pressure, when there is none at the universities themselves. But the possibility is there. And this pressure could also, for example, the question of why universities completely fail to enter into a discussion with the attempt to justify an absolute philosophy – such as I have unfolded in the *The Structure of Pure Reason* and in my previous works.

Are universities not responsive to such intellectual pressure? but do they continue to propagate a postmodern relativism that undermines the social contract that universities must fulfill to be entitled to their democratic support, so that Democracy's response will ultimately be political.

But a political reaction that is not itself imbued with a philosophical recognition of the inconsistency of postmodern relativism and the principled necessity of absolute philosophy, will itself be problematic. Here we must simply ask ourselves whether we as humans have the intellectual capacity to understand the situation in which we as rationally obliged find ourselves. Whether enough people have this intellectual capacity.

Kai Sørlander

Kai Sørlander (b. 1944) is a writer, philosopher and has published several books include "The Inevitable" (1994), "The Ultimate Truth" (2002) and, in 2008, the book "Forsvar for rationaliteten".

2 Danish Version, 15. august 2024

Woke-forskningen hviler på et falsk grundlag!

I sidste halvår bragte vi, i.e. Critique, en føljeton, hvor Marianne Stidsen fremførte en politisk kritik af universiteternes svigt. Nu følger Kai Sørlander op på Stidsens kritik ved at fremføre en principiel, filosofisk kritik af den postmodernistiske woke-forskning.

I tre artikler her på Critique retter Marianne Stidsen en alvorlig kritik imod universiteterne. Grundlæggende består kritikken i, at universiteterne ikke overholder den samfundskontrakt, som er en forudsætning for den – specielt økonomiske – understøttelse, som det omgivende samfund giver dem.

Samfundet giver dem forskningsfrihed, imod at de til gengæld overholder de grundlæggende standarder for videnskabelig praksis. Helt fundamentalt så skal videnskabelig forskning overholde to betingelser: den skal være konsistent, og den skal kunne efterprøves. Det sidste betyder, at den skal fremlægges med et forbehold om, at det er således, er det ikke?, og hvor man så er villig til at gå ind i en diskussion om, hvorvidt ens begrundelser nu også holder.

Problemet, som Marianne Stidsen ser det, er, at der fra universiteterne udbredes en såkaldt forskning – hun kalder det woke-forskning – som ikke overholder betingelserne for videnskabelighed, og som universiteterne ikke har været intellektuelt skarpe nok til at kunne kvæle indefra. Dermed har universiteterne ikke overholdt deres del af samfundskontrakten. Desuden kritiserer Marianne Stidsen også de borgerlige for at være for lidt interesseret i at gå rent principielt ind i denne diskussion og dermed overlade det teoretiske felt til de venstreorienterede.

Grundlæggende er jeg enig i denne diagnose. Men i det følgende vil jeg forsøge at udbygge den rent principielt. Det vil sige, at jeg vil gå fra en politisk kritik af, at universiteterne bryder

samfundskontrakten, til en filosofisk kritik af den basale forudsætning, som den såkaldte woke-forskning bygger på, således at det bliver klart, at der i grunden ikke er tale om en politisk diskussion, men om en principiel filosofisk diskussion.

Universitetets nødvendighed i demokratiet

Lad mig begynde med at præcisere, hvad der er baggrunden for den samfundskontrakt mellem universitetet og demokratiet, som Marianne Stidsen påberåber sig. Men for at forstå, hvad der er universitetets særlige plads i demokratiet, skal vi først forstå, hvad der er demokratiets principielle grundlag.

Demokratiet bygger på en etisk fordring om borgernes grundlæggende ligeværdighed. Det er et forsøg på at opbygge en samfundsorden, hvor ingen har særlig ret til at tage de politiske beslutninger, men hvor alle i grunden har lige ret. Samtidig må dog erkendes, at den enkelte borger ikke automatisk har de forudsætninger eller den viden, som han behøver for at kunne tage meningsfuld stilling til de politiske problemer, som samfundet står over for.

På universiteterne er forskningsmiljøer, som ikke opfylder betingelserne for videnskabelighed.

Det betyder, at demokratiet skal have et skolevæsen, som så vidt muligt sikrer, at borgerne får de nødvendige forudsætninger for på meningsfuld vis at kunne deltage i demokratiet. Desuden må demokratiet have en form for medier, som sikrer, at borgerne kan få den viden, som i dagligdagen er relevant for, at de kan deltage i konkrete politiske beslutninger, og specielt for at de kan deltage i diskussionen om disse beslutninger.

Derudover bør demokratiet også have særlige institutioner – universiteter – som har til opgave at sikre, at samfundet som helhed har den bedst mulige viden om virkeligheden i alle dens forskellige aspekter. Alle i samfundet kan ikke vide alt om alt, men på universiteterne kan man samle forskere, som på forskellige felter søger og samler viden om, hvorledes verden er, og som desuden overholder de elementære betingelser for videnskabelighed.

Således kan universiteterne fungere som fælles vidensbanker for det demokratiske samfund. Gennem medierne og uddannelsesinstitutionerne kan den videnskabelige forskning formidles til befolkningen som helhed, og fordi den overholder de elementære betingelser for videnskabelighed – at den er konsistent og kan efterprøves, og som hovedregel er blevet efterprøvet i det videnskabelige system – så kan den tillægges en særlig status i den demokratiske diskussion.

Postmodernismen og universiteterne

Denne særlige status for videnskabelig forskning gælder ideelt set. Den gælder for forskningen under forudsætning af, at den opfylder betingelserne for videnskabelighed. Imidlertid opstår der her et problem, fordi – som Marianne Stidsen peger på – der på universiteterne er forskningsmiljøer, som ikke opfylder betingelserne for videnskabelighed.

Tværtimod er der forskningsmiljøer, som benægter, at der findes en universel – fælles – rationalitet, men som i stedet hævder, at rationaliteten er relativ – hvad enten det så er til kultur, køn eller til noget andet. I bred forstand kan disse forskningsmiljøer karakteriseres som postmoderne, og det er fra dem, at den såkaldte woke-forskning udspringer.

Vi må stille spørgsmålet, om den postmoderne kritik af rationalitetens universalitet holder rent filosofisk.

Umiddelbart karakteriseres den postmoderne forskning ved, at den bryder med de betingelser for videnskabelighed, som samfundskontrakten mellem universitetet og demokratiet hviler på. Så hvis universiteterne holder fast ved at ville drive forskning på det postmoderne grundlag, så er demokratiet rent politisk berettiget til at ophæve samfundskontrakten, for så opfylder universiteterne ikke længere deres del. Så opbygger de ikke en viden, som er fælles for hele samfundet.

Men det er en rent politisk reaktion fra demokratiets side, og selvom den som sådan er berettiget, så er den principielt – filosofisk – set utilfredsstillende. For den ignorerer spørgsmålet om, hvorvidt den postmoderne relativisering af rationaliteten er rigtig, og altså spørgsmålet om, hvorvidt den oprindelige samfundskontrakt mellem universitetet og demokratiet bygger på et illusorisk ideal. Her må vi tænke videre. Vi må stille spørgsmålet, om den postmoderne kritik af rationalitetens universalitet holder rent filosofisk.

Postmodernismens ugyldighed

Den postmoderne mistro til rationalitetens universalitet har vundet indpas i den filosofiske verden under inspiration af en række forskellige tænkere. Centralt blandt dem står Martin Hei-

degger med sin værenshistoriske historicisme og sin negative holdning til rationalitetsbegrebet. For Heidegger er den logiske rationalitet utilstrækkelig, når det kommer til den egentlige værenserkendelse, og den må overskrides til fordel for en særlig kriterieløs tænken. I realiteten betyder det, at videnskaben forlades til fordel for en form for religiøsitet. Af andre inspirationskilder til den postmoderne relativisme kan nævnes Michel Foucault, som gør rationaliteten relativ til konkrete magtforhold, og Jacques Derrida, som gør tekster relative til fortolkninger.

Den postmoderne forskning bygger på et falsk grundlag.

Jeg skal ikke her forsøge at gå nærmere ind på disse inspirationskilder til den postmoderne relativisme.

I stedet skal jeg forsøge at give en argumentation, som gælder selve muligheden for, at rationaliteten kan være relativ, og som derfor i grunden omfatter dem alle. Hvis det ikke er muligt – logisk konsistent – at rationaliteten kan være relativ, så må alle de tænkere, som i en eller anden forstand forudsætter denne mulighed, være på vildveje.

Kan rationaliteten være relativ? Når vi stiller dette spørgsmål, så må svaret selv fordrer at have universel gyldighed. Det vil sige, at dybest set kan vi ikke besvare spørgsmålet positivt uden at modsige os selv. Så det ligger i selve rationalitetens begreb, at den må være universel. For rationaliteten skal som minimum være konsistent.

Dette indebærer, at den postmoderne forskning bygger på et falsk grundlag, og at tænkere som Heidegger, Foucault og Derrida rent principielt medvirker til at føre tænkningen over videnskabens grundlag ind på et falsk spor. Og dette medfører så igen, at det må være uhensigtsmæssigt at reagere på det, at universiteterne faktisk medvirker til at udbrede postmoderne forskning, med at ophæve samfundskontrakten mellem universitetet og demokratiet.

I stedet skal man reagere på det ved at få universiteterne til at tænke dybere og til at forstå, at de ikke skal give legitimitet til de postmoderne forskningsmiljøer, fordi disse ikke opfylder betingelserne for videnskabelighed. Så er spørgsmålet selvfølgelig, om universiteterne, som de nu er bemandede, evner den tænken. Gør de ikke, skal de presses udefra. Alle er vi som personer under forpligtelsen til at tænke rationelt og til at forsvare den rationelle tænken.

Det er vigtigt at forstå, at rationaliteten selv – og dermed betingelserne for videnskabelighed – er en fordring, der som ideal er konsistent. Det, som derimod står til prøve, er menneskenes rationalitet: deres evne til at leve op til denne fordring. Mens rationaliteten selv er et konsistent ideal, så er menneskenes evne til at leve op til dette ideal noget, som skal vises i historien. Og den viser ikke noget entydigt billede. Vi har fået en vis fremgang i demokrati og videnskab, men har vi forstået, hvad det indebærer? Postmodernismens udbredelse er jo selv et udtryk for menneskenes manglende evne til at leve op til rationalitetens – og videnskabelighedens – fordring.

Relativismens inkonsistens og den positive filosofi

Men n ting er, at relativismen – og dermed postmodernismen i dens forskellige former – er inkonsistent. Det betyder blot, at en absolut filosofi må være gyldig. Det næste spørgsmål må så være, hvad den absolutte filosofi – eller det, som er således nødvendigt, at det ikke under nogen omstændigheder kunne være anderledes – positivt må bestå i. Hvad må en sådan filosofi have som det absolut nødvendige fundament? Hvad er således nødvendigt, at det kan danne grundlag for en filosofi, som rationelt set er absolut gyldig?

Når man står med det spørgsmål, kan man gå tilbage i filosofihistorien og se, hvorledes betydningsfulde filosoffer tidligere har besvaret det. Hvilket grundlag har de bygget på? Hvad kan vi lære af Aristoteles? Af Baruch Spinoza? Af Immanuel Kant? Men i grunden må svaret ikke hentes fra, hvad andre – hvor betydningsfulde de end har været – har tænkt. I grunden må svaret hentes fra det grundlag, hvorpå selve rationaliteten bygger – og hvorpå vi hver især må bygge, når vi tænker rationelt.

Hvad er så det grundlag? Det kan ikke være andet end det, som vi har forudsat i argumentationen for, at relativismen i alle dens former må være inkonsistent. Det må altså være modsigelsesprincippet og dets implicitte betydningsteori: den indbyrdes afhængighed mellem betydningen af betegnelser og konsistensrelationer mellem påstande. Ud fra dette – absolut nødvendige – udgangspunkt er det muligt at definere forskellen mellem empiriske påstande og nødvendigt sande påstande.

De filosofiske miljøer på universiteterne er ikke intellektuelt stærke nok til, at de kan gennemskue den postmoderne relativisme.

Og derfra er det muligt at gennemføre en transcendental deduktion af det system af grundbegreber, som principielt må være forudsat selve muligheden af sande empiriske påstande – og som dermed må være forudsat enhver mulig virkelighedsbeskrivelse. En sådan transcendental deduktion kan jeg ikke gennemføre her, men i min bog, *Den rene fornufts struktur*, har jeg vist, hvorledes det skal gøres. På den måde får man ekspliciteret den absolut nødvendige filosofi, som er impliceret i selve rationalitetsbegrebet – i selve konsistenskravet – og som derfor ligger implicit i enhver mulig persons begrebsapparat.

Den faktiske kamp imod universiteternes postmodernisme

En ting er, at der principielt må findes en absolut filosofisk sandhed (der må kunne begrundes og udledes, som skitseret ovenfor). En anden ting er, om det er muligt at få den akademiske verden – og den intellektuelle verden i øvrigt – til at forstå denne nødvendighed. Det første er et rent begrebslogisk spørgsmål. Det andet er et historisk – og dermed empirisk – spørgsmål.

Hvis universiteterne ikke indefra er i stand til at gøre op med de postmoderne forskningsmiljøer, så må de i første omgang presses intellektuelt udefra.

I dag må vi faktisk erkende, at de filosofiske miljøer på universiteterne ikke intellektuelt er stærke nok til, at de kan gennemskue den postmoderne relativisme. Tværtimod er de mange steder med til at legitimere og udbrede denne relativisme – og dermed med til at undergrave forudsætningerne for, at universiteterne kan opfylde deres samfundskontrakt med demokratiet. Det er dette dilemma, som vi står i.

Den intellektuelle elite, der skulle sikre, at universiteterne overholder samfundskontrakten med demokratiet, er i en grad, som ikke kan ignoreres, selv fanget i den postmoderne ideologi, der undergraver denne samfundskontrakt. I hvert fald i så stor udstrækning, at universiteterne ikke indefra har været i stand til at stille den postmoderne relativismes filosofiske inkonsistens klart til skue – og til intellektuelt at kvæle de forskningsmiljøer, som undergraver den samfundskontrakt, som universiteterne har med demokratiet.

Hvis universiteterne ikke indefra er i stand til at gøre op med de postmoderne forskningsmiljøer, så må de i første omgang presses intellektuelt udefra. Så er spørgsmålet, om der udefra er potentiale for et sådant pres, når der ikke er det på universiteterne selv. Men muligheden er der. Og dette pres kunne for eksempel også stille spørgsmålet om, hvorfor universiteterne helt undlader at gå ind i en diskussion med det forsøg på at begrunde en absolut filosofi, som jeg har udfoldet i *Den rene fornufts struktur* og i mit tidligere forfatterskab.

Er universiteterne ikke lydhøre over for et sådant intellektuelt pres, men fortsætter de med at udbrede en postmoderne relativisme, der undergraver den samfundskontrakt som universiteterne skal opfylde for at være berettigede til deres demokratiske understøttelse, så må demokratiets reaktion i sidste instans være politisk.

Men en politisk reaktion, som ikke selv er gennemsyret af en filosofisk erkendelse af den postmoderne relativismes inkonsistens og den absolutte filosofis principielle nødvendighed, vil selv være problematisk. Her må vi simpelthen spørge os selv, om vi som mennesker har intellektuel kapacitet til at forstå den situation, hvori vi som rationelt forpligtede finder os selv. Om tilstrækkelig mange har denne intellektuelle kapacitet.

Kai Sørlander

Kai Sørlander (f. 1944) er forfatter, filosof og har udgivet flere bøger bl.a. "Det uomgængelige" (1994), "Den endegyldige Sandhed" (2002) og, i 2008, bogen "Forsvar for rationaliteten".